

Lengte

17 km

Start- en eindpunt

boerderijterras Jacobushof
Middendreef 2
5281 ST Boxtel

Openbaar vervoer

Niet bereikbaar met
Openbaar Vervoer

Parkeren

P Boerderijterras
Jacobushof, Middendreef 2,
5281 ST Boxtel

Horeca

☺ boerderijterras Jacobushof
Middendreef 2
5281 ST Boxtel

☺ herberg De Vrolijke Jager
Oude Grintweg 100
5688 MB Oirschot

☺ Hoeve 1827
Oude Grintweg 90
5688 MB Oirschot

☺ Op een aantal punten
onderweg zijn banken en
picknickplaatsen ingericht.

Routemaker

Charles Aerssens

Versiedatum

11-06-2024

Brabantse Kempen

Deze afwisselende en verrassende rondwandeling gaat door het kleinschalige coulisselandschap en cultuurlandschap van De Mortelen. Het is een aantrekkelijk wandelgebied met historische elementen gelegen in het hart van het Nationaal Landschap Het Groene Woud, dat grotendeels in bezit is van Stichting Het Brabants Landschap. De route vertrekt vanuit het buitengebied van Lennisheuvel langs de Heerenbeekloop voorbij aan 't Velderbosch op het Landgoed Velder met en het Landgoed Heerenbeek. De route voert langs een prachtig mozaïek van houtwallen, bosjes, boomrijen, akkertjes, bloemrijke graslanden en kronkelende paden en slootjes door de kleine natuurgebieden De Woekens, De Achterste Elzinge, Schooringen, Beerendonken en De Zwart Voorten. Verspreid over het gebied liggen eeuwenoude boerderijen, ieder met een eigen verhaal. En onderweg biedt de horeca aangename rustmomenten.

Routebeschrijving verloopt via knooppunten van het Wandelroutenetwerk VisitBrabant: 65 - 66 - 68 - 17 - 16 - 2 - 69 - 81 - 3 - 79 - 30 - 7 - 8 - 26 - 6 - 11 - 12 - 15 - 14 - 19 - 18 - 58 - 33 - 45 - 65

Routebeschrijving

1 We vertrekken vanaf de parkeerplaats bij Boerderijterras Jacobushof (1) bij KNP65 in het buitengebied van Lennisheuvel. De wandeling gaat over de Middendreef naar de T-splitsing bij KNP66, waar we rechtsaf slaan en het asfalt van de Jacob Reutenlaan verlaten. Door een bomenlaantje bereiken we de bosrand bij KNP68. Hier gaat de route links langs de bosrand tot we aan een draaihekje komen en we door het weiland in zuidoostelijke richting opnieuw aan een draaihekje staan. We verlaten het drassig gebied en volgen de groengele markering over een smal bospad dat ons naar de Oude Grintweg leidt bij KNP17. Hier steken we recht over de Oude Steeg in en zien aan de rechterzijde in het Vogelbos een bijzonder markant punt. Hier staat het gedachteniskruis (2) aan het Italiaanse schilderijenverkopertje Giovanni Castione (1822-1838), die op deze plaats op 2 juni 1838 is vermoord bij een beroving van zijn 18 gulden door de Arnhemse marskramer Martinus Zoeren. We vervolgen het zandpad van de Oude Steeg en slaan bij de eerste gelegenheid linksaf door een bomenlaantje. We betreden nu het coulisselandschap aan de noordoost rand van Natuurgebied De Mortelen, dat zich hier duidelijk kenmerkt door kleinschaligheid, houtwallen en randbeplanting. Het pad slingert in noordelijke richting tussen weilanden en akkerland langs bomenlaantjes en bosjes tot we op een breed zandpad uitkomen: de Smalzij. Nu even naar rechts bij KNP2 en dan het eerste pad naar links langs een bosrandje en het stroompje van de Heerenbeekloop. Door het open landschap komen we uit bij het bruggetje over de Heerenbeekloop aan de Oude Grintweg. We slaan rechtsaf en komen nu direct voorbij de intieme begraafplaats van de adellijke familie De Girard de Miolet van Coehoorn (3). Nu komen we op de hoek van de Oude Grintweg en de Van Coehoornweg aan de Toeristische Poort Herberg De Vrolijke Jager.

2 Hier op het kruispunt van wegen volgen we bij KNP69 achter de slagboom het bospad richting KNP81. De route gaat nu richting 't Veldersbosch langs een brede sloot, die ons scheidt ons van dit

oud loofbos met ook stukken gemengd bos, waarin de oudste eiken omstreeks 250 jaar oud zijn. Het brede onverharde pad langs de sloot aan de zuidrand van 't Velderbosch volgend komen we bij KNP81. Hier is naar links over de brug de enige toegangsmogelijkheid tot Landgoed Velder en 't Velderbosch. Over die brug ligt aan de rechterzijde de ruïne van de voormalige boerderij Vinkennest (5). Onze route gaat op dit punt naar rechts en zo bereiken we op korte afstand het Landhuis Heerenbeek (6), beeldbepalend voor het Landgoed Heerenbeek en omgeven door een tuin in Engelse Landschapsstijl met vijverpartij, enkele gazons en sierbomen zoals vleugelnoot, Hollandse linde, iep en moerascypres. De route buigt af naar links en zo komen we aan KNP3, waar we op de T-splitsing opnieuw linksaf slaan. Met de bocht mee naar rechts passeren we Hoeve Heerenbeek en volgen de brede zandweg door het landgoedbos (7). Aan het einde van deze laan door Landgoed Heerenbeek komen we na de afsluitboom aan het asfalt van de Liempdsedijk. Links is een schuilhut met picknickplek.

3 Onze route gaat op de Liempdsedijk naar links tot de eerste afslag aan de rechter kant bij KNP79. Hier rechtsaf rechts tussen de weilanden en bosschages lopen we het brede zandpad uit tot we uitkomen op de kruising van Driehoeksweg met Huiskenshoek met KNP30. We volgen naar rechts het asfalt van de met bomen omzoomde Huiskenshoek. Op de T-splitsing met de Lieringsdijk bij KNP7 gaat de route naar links tot we na ongeveer 150 meter bij KNP8 rechtsaf een grasbaan langs een bomenrij inslaan. Aan het einde van dit pad bereiken we het asfalt van de Mortelsgraaf en slaan rechtsaf om dat meteen na enkele meters weer direct naar recht het onverharde karrenspoor in te slaan. Dit pad lopen we helemaal uit tot we op het asfalt van Liempdsedijk uitkomen, waar we dan aan de overzijde het bospad inlopen langs het verbodsbord voor motoren. Bij de afwateringsloot en KNP6 aangekomen nemen we voor duiker over de sloot de route naar rechts en houden de

afwateringssloot aan de rechterzijde! De route verlaat de afwateringssloot naar links door een klaphek. Nu betreden we het gebied dat op de kaart aangeduid wordt met Schooringen (8). Het is een prachtig mozaïek van houtwallen, bosjes, boomrijen, akkertjes, bloemrijke graslanden, paddenpoelen en kronkelende paden en slootjes. De route is hier verrassend en leidt ons aan het einde over een stuk weiland met enkele karakteristieke bomen. Een daarvan is een zogenaamde steeliep. Door een klaphekje slaan we linksaf een pittoresk populierenlaantje in, dat aan het einde uitkomt bij een picknickplek met infobord. We staan hier op de Lopensestraat.

4 Op de Lopensestraat wandelen we een tiental meters naar links tot bij een langgevelboerderij en kiezen bij KNP11 de route door het draaihekje opnieuw langs graslanden, houtwallen, bosjes en slootjes. We zijn hier in een wat hoger gebied dat op de topografische kaart vermeld staat met 'Beerendonken'. De afwisseling tussen hoog en laag is niet alleen te zien in het veld, maar ook af te lezen aan de toponiemen. Dit heeft alles te maken met dekzandruggetjes, 'donken' genaamd. Deze 'donken' zijn in tal van namen terug te vinden, zoals Beerendonken, Vinkendonken of Ravendonk. Langs de sloot komen we op de Termeidesteeg uit

bij een bankje. Nu bij KNP12 even naar links over de Oude Steeg en dan daarna op de Y-splitsing bij KNP15 rechtsaf de Echteldonksesteeg in. Na 500 meter slaan we scherp rechtsaf bij KNP14 met het bord van Brabants Landschap De Mortelen. Het onverharde pad leidt ons door bosgebied De Zwart Voorten met een bocht naar links naar de Oude Grintweg. We zijn hier bij Café Vingerhoets (9) of Hoeve 1827.

5 Bij Café Vingerhoets steken de Oude Grindweg over en volgen de groengele markering van het wandelroutenetwerk tot we op het asfalt van Steenrijt uitkomen. Onze route gaat hier naar links tot we bij KNP19 komen, waar we rechtsaf over het karrespoor onze wandeling vervolgen met aan de linkerzijde het open landschap. De bocht naar links aanhoudend komen we uit op de Meierijsebaan. Rechtsaf over het asfalt beginnen we aan het laatste traject. Bij KNP18 op de Y-splitsing slaan we linksaf het 'Pietje Wal' (10) weggetje in en dan rechtsaf tot KNP58. Op dit punt gaat de route rechtsaf op de Brinksdijk en als we bij KNP67 staan nogmaals naar rechts. Door het bosje en langs het openveld bereiken we KNP68 aan de aan de Meierijsebaan. Nog even linksaf en we zijn terug op het vertrekpunt bij Boerderijterras Jacobushof. Hier sluiten we onze rondwandeling af!

Omgevingsinformatie

1 - Boerderijterras Jacobushof

Deze uitspanning met boerderijterras bij KNP65 in het buitengebied van Lennisheuvel is een van de mooiste plekjes in het Groene Woud en een uitstekende gelegenheid als vertrekpunt voor deze rondwandeling door Natuurgebied De Mortelen! De oude rundveestal is omgetoverd tot een sfeervol café met een groot buitenterras maar het meest opvallende in het café is de inblik vanaf de 'Koeientoffel' direct in de koeienstal.

2 - Gedachteniskruis Giovanni Castione

Dit kruis ter nagedachtenis aan het Italiaanse schilderijenverkopertje Giovanni Castione (1822-1838) staat op de plaats waar hij op 2 juni 1838 is vermoord bij een beroving van zijn 18 gulden door de Arnhemse marskramer Martinus Zoeren. De uit Sardinië afkomstige Giovanni Castione is op zijn 16e meegenomen door Johannes Baptista Borghino, een vriend van zijn vader. Deze Johannes Baptista Borghino woont in Boxtel en heeft een handel in prenten en lijsten. Giovanni Castione zal hem gaan

bijstaan in zijn werk en trekt met een mars op zijn rug vol prenten en lijsten door het Brabantse land en doet goede zaken. Op 30 mei 1838 strijkt hij neer in Oirschot om er zijn waren te venten en verblijft er in de herberg van de weduwe van Cuijk. Hier ontmoet hij de op 1 april 1838 de uit het tuchthuis in Woerden ontslagen marskramer in band en garen Martinus Zoeren, die eveneens na een kort verblijf in Boxtel zijn intrek heeft genomen in dezelfde herberg, maar hij is platzak. Op 2 juni verlaten ze beiden de herberg en lopen samen op. Dit wordt Giovanni Castione fataal. Hij wordt door de 17-jarige Martinus Zoeren hard neergeslagen en in een ondiepe sloot verdrinkt. Op 4 juni worden enkele spullen en het lijk van Giovanni Castione gevonden. Als dader wordt Martinus Zoeren snel getraceerd als hij opeens welgesteld is en op 5 juni wordt hij gearresteerd. Hij wordt veroordeeld tot de doodstraf wegens beroving en moord. Het vonnis wordt op 26 november 1839 voltrokken in zijn geboorteplaats Arnhem.

3 - Familie De Girard de Miolet van Coehoorn

Dicht aan de Heerebeek ligt deze intieme begraafplaats van de adellijke familie De Girard de Miolet van Coehoorn, die in 1895 is aangelegd. Op de begraafplaats staan tien tombes, waaronder het in 1897 van het nabijgelegen Landgoed Heerenbeek hierheen verplaatste graf van Johan Philip Baron de Girard de Miolet van Coehoorn (1794-1872), voormalige adjudant van Koning Willem II. Achter een smeedijzeren hek voert een kort pad naar het begraafplaatsje, dat binnen een haag van coniferen ligt. Er staan een beuk en twee eiken met eronder een perk met rododendrons. Aan de kop van de begraafplaats ligt een oude merksteen met het woord 'Begraafplaats', het jaartal 1865 en de tekst 'Rijm Ps. 103 en Ps. 133' met twee ringen. De adellijke familie is uitgestorven en de laatste telg is in 1994 bijgezet. Sinds 2002 staat deze begraafplaats op de gemeentelijke monumentenlijst van Oirschot.

4 - 't Veldersbosch

Achter een brede sloot ligt dit 147 hectare groot vochtig, oud loofbos met ook stukken gemengd bos. Het is een sterrenbos, waarin negen lanen liggen die op een centraal punt bijeenkomen: De Negen Dreven. Het bos is omstreeks 1750 aangelegd en is het oudste in zijn soort in de Meierij van 's Hertogenbosch. Veel ouder zijn de grenswallen, die waarschijnlijk vroegmiddeleeuws zijn. De wallen dienden om het Landgoed Velder af te grenzen als jachtgebied. Pas in de 17e eeuw ontstaat hier Landgoed Vellaer en zijn de Leenheren van Boxtel lange tijd heer en meester. Als wijnhandelaar Jan F. van Boeckel van Rumpst (1803-1870) het landgoed koopt, start hij met een tabaksplantage, maar dit is van korte duur. In 1878 wordt er het landhuis en koetshuis gebouwd met park naar een ontwerp van de Bossche architect W.F. Maréchal. Bij het landhuis bevindt zich een mammoetboom die geplaat is in 1880 en die een hoogte heeft van 32 meter. De boom heeft, ten gevolge van blikseminslag, zijn top verloren. De oudste eiken in 't Veldersbosch zijn omstreeks 250 jaar oud. Er is een rijke bosflora. In het voorjaar bloeien de Bosanemoon, de Slanke sleutelbloem en de Gewone salomonszegel. Broedvogels zijn: Wespendif, Sperwer, Boomvalk, Houtsnip, Boomklever, Goudvink en Nachtegaal. Om het landgoed sluitend te kunnen exploiteren bevindt zich er een evenemententerrein, waar in het verleden de Landbouwwerktuigendagen en tuinbeurzen werden georganiseerd.

5 - Voormalige boerderij Vinkennest

De ruïne van deze boerderij is ook wel bekend als de Achterste Hoeve van Velder of De Teelakker. Deze hoeve is gebouwd in 1856 op de natte beemdgronden en bewoond tot omstreeks 1997. Na te zijn verlaten is het pand vervallen en in 2006 door brand verwoest en ingestort. Herbouw op de huidige afgelegen plek is niet realistisch, omdat de bodem te nat is en er flink ontwaterd moet worden.

6 - Landgoed Heerenbeek

De geschiedenis van het Landgoed Heerenbeek gaat terug tot in 1303 als Hertog Jan II van Brabant 80 bunder land in de Herdgang Straten aan de Abdij van 't Park in Heverlee schenkt. Het gebied bestond waarschijnlijk uit moerassig bos en heide en op een kaart uit 1650 is sprake van een hoeve

Heerenbeek, die op een dekzandkopje midden in moerassig gebied ligt. In 1760 komt deze boerderij in handen van Marcellus Bles (1715-1797), koopman bij de Vereenigde Oost-Indische Compagnie (VOC), Heer van Moergestel en eigenaar van Kasteel Nieuwenhof aldaar, die het boerenland en de heide omzet in een landgoed. Hij laat er een groot herenhuis bouwen. Dit is de voorloper van het huidige landhuis, dat in 1864 wordt gebouwd door Jan Philip de Girard de Miolet van Coehoorn. Het is nu een gemeentelijk monument in particulier bezet met wit gepleisterde muren en hangtorens daardoor op een kasteeltje lijkt. In 1998 heeft hier een brand gewoed die het interieur van het huis geheel verwoestte, waarna dit volledig is hersteld. Rond het herenhuis zien we restanten van een tuin in Engelse Landschapsstijl, waaronder een vijverpartij, enkele gazons en sierbomen zoals vleugelnoot, Hollandse linde, iep en moerascypres. Achter het landhuis bevindt zich de originele Vlaamse schuur van de Hoeve Heerenbeek, die in 1997 geheel is gerestaureerd. De Vlaamse schuur van de Hoeve Heerenbeek is het oudste gebouw op het Landgoed Heerbeek, dat deel uitmaakt van het gebied Mortelen en Scheeken en in bezit is van de Stichting Het Brabants Landschap.

7 - Bosgebied Landgoed Heerenbeek

Het bos is relatief oud, namelijk uit de 2e helft van de 18e eeuw. In tegenstelling tot De Mortelen, dat afwisseling van landbouwgrond en bospercelen kent, is het bos in Heerenbeek aaneengesloten. Driekwart van het gebied bestaat uit vochtig loofbos, waar vooral populieren zijn aangeplant. De vochtige en natte bodemgesteldheid wordt mede veroorzaakt door de leemlagen in de bodem. Er groeien veel plantensoorten, zoals bosanemoon en slanke sleutelbloem, en ook eenbes en grote keverorchis komen voor. Daarnaast worden zwarte rapunzel, kleine valeriaan, boskortsteel, gulden boterbloem en schaaftro gevonden.

8 - Natuurgebied Schooringen

Het is een prachtig mozaïek van houtwallen, bosjes, boomrijen, akkertjes, bloemrijke graslanden, paddenpoelen en kronkelende paden en slootjes. Dit versnipperde natuurgebied is als ontginningslandschap in de loop van de 12e eeuw door vererving ontstaan, waarbij aan elk van de erflaters een deel van elke grondsoort werd nagelaten. Het was niet zo dat de ene erflater het bos, de ander de akkers en weer een ander de beemden toegewezen kreeg. Ieder kreeg een deel bos, een deel wei en een deel akker. De verschillende gebiedsonderdelen zijn zo steeds verder opgedeeld en de eigendomsgrenzen zijn vervolgens gemarkeerd door houtwallen en boomrijen. steeliep die een geschatte ouderdom heeft van 350 jaar. Vroeger kwamen deze geknotte bomen hier meer voor en dienden als zogenaamde Heimschut-boom, die de scheiding tussen twee eigendommen markeerde. Het waren tevens gebruiksbomen. Van het snoeihout maakte men de beste stelen voor gereedschappen en de bladeren werden gevoerd aan het vee. Dit omdat ze zo rijk zijn aan zetmeel.

9 - Café Vingerhoets

Dit café annex boerderij kent een lange historie en wordt voor het eerst vermeld in 1800. Arnoldus van Leuven is dan de eigenaar van café De Hut. Hier dronken voerlui een borrel op het goede geluk om het bos, heideveld of in dit geval moeras te doorkruisen. Dit soort herbergen werd in de volksmond hutten genoemd. In 1827 huurt Joseph Vingerhoets de herberg en koopt in 1836 het café/boerderij met de aangrenzende landerijen. Zijn zoon Johannes neemt de zaak over en schrijft het café in 1895 in bij de Kamer van Koophandel. Zijn vier vrijgezellen zonen: Toon, Wout, Gert en Jan zetten het café voort. De vijfde zoon Josephus trouwt in 1922 met Johanna Maria van Straten, die beter bekend is als Mieke Vingerhoets en na de dood van haar man het café bestiert. Als kasteleinszorgt zij ervoor dat het café bekend wordt tot over de grenzen van het Brabantse Land. Van 1925 tot aan haar dood in 1989 zwaait Mieke de scepter in het café. De herberg blijft al die tijd onveranderd tot in 1992 een grondige restauratie het café opnieuw de oorspronkelijke uitstraling geeft. Nu is Café Vingerhoets een keurig horecabedrijf waar Brabantse gastvrijheid, nostalgie, traditie en gezelligheid samen gaan.

10 - Pietje Wal

In de jaren zeventig maakt Piet van de Wal (1977- 2013) als lokale held furore als motorcoureur door

meerdere keren de nationale titel in zowel de 250cc als 350cc te winnen. Hij rijdt tevens 'Grands Prix', waarin hij regelmatig als eerste Nederlander eindigt. Zo neemt de motorbond KNMV hem in 1977 op in de nationale selectie voor Daytona met zijn kompanen Wil Hartog, Boet van Dulmen en 'Jumping' Jack Middelburg. 'Als hij beter zijn best had gedaan, was hij een betere coureur geweest', oordeelt tijdgenoot Boet van Dulmen, 'Maar hij genoot van het leven.' Midden op de Pietje Wal staat een infopaneel met foto's van Piet van de Wal in zijn glorietijd. En zijn verdiensten als dertig jaar motorcoureur met drie nationale titels. Maar het meest tekenend voor Piet is het verhaal, dat hij tijdens motorwegraces van Oirschot in 1976 als beoogd winnaar gestopt is om mede-coureur Jack Middelburg na een flinke val te helpen. Want zoals Piet zei: 'Winnen ten koste van een ander is nooit een overwinning'.

